
Telegram cunsumadëures jena - fora 2014

ZCS: Les zitadines y i zitadins da Balsan dess tó na dezijiun sön le proiet dl zënter comercial Motivé la concorënza ne fajess sigü nia mal

Al vëgn tres ciàmò baié dla chestiun de n "zënter comercial" nü a Balsan; la discussiun danter rapresentancé politics y economia é via. I dübi vëgn vigni dé maius. Ci che é vèi é che stimolé la concorënza fajess ma bun, tignon inçe cunt dl fit de inflaziun te Balsan, tres plü alt co inzai d'ater. Na majera atraziun de Balsan, che tirass adalerch plü tliënc y vijitadus, podess portè na faziun positiva inçe por i atri eserzizi comerciali esistënc. La diminuziun costanta dl podèi de cumpra dles families vëgn compensè tres n comportamënt seletif dles cumpres, dantadöt por ci reverda i prisc. Les families cumpra tres plü sovënz quant, cialzà, articui por mituns, alimentars (bio), mebli y aparacé electronics ti zëntri comerciali y ti outlet defora dla provinzia, o jon a ciacia de "super-sconti" sön le web. A chësta moda lascia cotan de scioldi nosc raiun provincial, y i posc de laûr vëgn cherià o mantignis te n ater post. Porchël ne fóssel nia falè sce Balsan gniss na cité cun de plü poscibilitês y atraziuns, inçe commerciales. An arata che le "comerz de vijinanza" n'ais nia da temëi da na restrotoraziun dl areal dla staziun dles autocorieres y podess se concentrè beniscimo sön le comerz di produc locai y specialisà (le Südtirol n'à tröc).

Le diretif dla ZC arata porchël che la jënt che vir a Balsan dess tó na dezijiun – tres n referendum popolar – sön cal che é le dër proiet por ti dè na sbürta al comerz te cité. Al é pö era mëss convire cun i vantaji y desvantaji de n zënter comercial dlungia le zënter dla cité, y porchël mëssera era tó na dezijiun do avèi ci afè informaziuns tleres y trasparëntes sön les alternatives.

Crack finanziari: tignì sö i terminns de prescriziun!

Sorvisc de consulënza por les spargnadësses y i sparagnadus danejà

La ZC à metü sö cun l'av. Massimo Cerniglia de Roma n sorvisc de consulënza legala por chestiuns liades ales pordüdes bancares y finanziars (lönesc y mertesc dl'ultima edema dl mëis, por apuntamënc: tel. 0471-975597).

Sön la plata internet www.centroconsumatori.it él da ci afè na picia lista di crack finanziari plü

important, sciöche inće na lëtra por tignì sö terminns de prescriziun. Sce an ti ortiëia ala banca interessada la lëtra de retlamaziun y domanda de documënc metüda a desposiziun dala Zentrala vara da sconè sü dërc y mantignì la poscibilitè da se refà cuntra la banca.

Le sorvisc de consulënza legala é a desposiziun por valutè y aconsié damì les sparagnadësses y i sparagnadus, che à porodü sü sparagns investis te produc finziars massa prigorusc y compless.

Marcé dl patüc de secunda man por i comëmbri dla ZC Sëgn davert dōta l'edema!

Olà pa? Crispistr. 15/A, Balsan

Orars

Lönesc: 15:00 - 18:00

Dedolönesc - vendres: 9.00 - 13.00 + 15.00 - 18.00

Sabeda: 9:00 - 18.00

Contat: Tel. 0471-053518, Fax 0471-053519,
e-mail: info@vmarket.it

Al vëgn azetè patüc adorè te de bones condiziuns y che funzionëia indortöra sciöche por ejëmpl aparac eletrics, injins d'eletronica, articui por le sport y le tëmp lède, patüc por la ciasa y aiüc sanitars (sciöche injins da lì, scagns da rodes y i.i.). Por cí che reverda meblaria, rodes y motorins ne vëgnel ma tut sö n numer limitè che mëss ester de bona cualité. Le prisc de venüda stabilì dai comëmbri mëss ester de almanco 50 euro y an mëss inće avèi para les coordinades bancares (IBAN). Tl scomenciamënt po vigni comëmbri mëte fora alplü trèi toç.

Dërt dl consum: sentënzes interessantes

Investimënc

Pro la prestaziun de sorvisc de negoziaziun di titui mëss la banca gnì aradata responsabla dl dann (Cassaziun zivila Sentënza n. 28810 di 31/12/2013), sce l'intermediar finziar à fat pié ia la cumpra de titui a risch alt zënza n ordinn por scrit dl investitur, so tliënt, y chësc à albü n dann patrimonial do avèi fat l'investimënt.

Pratiches comerciales ingianoses

Sentënzes interessantes dla Curt de Iustizia Europeica (sentënza 19/12/2013 n.C-281/12) sön pratiches ingianoses ti confrunc di consumadus: na pratica comerciala mëss gnì cualificada sciöche ingianosa sce ara contëgn informaziuns falzes o sce ara po ingianè le consumadù mesan y le porta a tó na dezijiun de natöra comerciala che al n'ess zënza nia tut. Tla noziun de "dezijiun de natöra comerciala" tómel ite vigni dezijiun colhada diretamënter cun chëra da cumprè o manco le produt.

Cumpra de imobii: contrat preliminar che ne vel nia

Sentènza interessanta dla Cassaziun Zivila (sentènza n. 28194 di 17/12/2013) sòn i contraç preliminars de cumpra de imobii: le contrat preliminar ne vel nia aladò dla curt de cassaziun sce l'imobil da vène n'è nia en regola dal punt de odüda urbanistich (dantadöt sce al mançia la conzesciun da frabiché).

Imprësc pröma cíasa: la relevaziun de novëmber 2013 dla ZC

Cares é pa les mius ofertes?

Inçe sce i scioldi costa tres demanco (le tas BCE é gnü arbassè al 0,25%) se stënta les banche da propone de mius fiç co dan da 6 mëis.

I mius fiç fisc por 20 agn é chi dla Cassa Rurala da Bornech cun le 5,25% y chël dla Cassa de Sparagn de BZ cun le 5,375%, che à inçe i mius fisc por 10 agn (sòn chësta dörada é inçe bona l'oferta dl imprëst "superflash" dla BTB por che che à manco co 35 agn, 4,90%). I mius fiç variabli (indicisà al Euribor) por 20 agn é indere chi de Unicredit (2,75%) y dla Tiroler Sparkasse (2,75%), do la Banca de TN y BZ (2,92%). Cí che dà tl edl tl caje de fiç indicisà al'euribor, é la proposta feter "uniforma" de lim minim (fit floor) dl 3% de Casses Rurales desvalies adöm cun la Banca Popolara dl Südtirol y Cassa dl Sparagn de Balsan, che lasciass ponsè altamo a na sort de "pat de situaziun de nia ataca". La Banca Zentrala europeica se fej paié por i imprësc 0,25%. Y les banche se damana „n paiamënt minim dl 3%", demanco pel che ara ne vais nia. Le comentar dla ZC: "De morvëia"! Ara se trata pö de n "fit indicisé" y porchël variabl cun vantaji inçe a bëgn de che che à tut sö l'imprëst? Sce le cost di scioldi romagn dî alalungia tan bas sciöche dötarela, se damanon bëgn cai che é i dër benefizi da stlü jö n tas indicisé, en presënza de n lim minim?

La tabela cun i details dl confrunt é a desposiziun debann sòn le sit www.centroconsumatori.it o tla verjiun sòn papier, pro les filiales.

Cumpra – les cutes nöies: vantaji ma por cumprè la pröma cíasa da n privat!

Dal 1. de jenà dl 2014 s'à mudé, por mirit dla jüda en forza dl art. 10 dl dlg 23/2011 y dl art. 26 dl 104/2013 convertì dala lege 128/2013, la tassaziun di contraç de cumpra imobiliara.

Canche an cumpra na cíasa mësson dagnora paié les cutes che alda laprò. La soma variëia aladò dla destinaziun dl immobil y dl soget che vënn. Che che cumpra na cíasa sciöche "pröma cíasa" god dl rejim fiscal alisiré y à porchël la poscibilitè da paié manco tasses co normalmënter. Le majer sparagn fiscal àn sce an cumpra la pröma cíasa y che che vënn é na persona privata!

De plü informaziuns sòn les tasses é da ciafè sòn www.centroconsumatori.it.

Prorogaziun dles alisiraziuns fiscales tl setur dl ressanamënt dl frabiché y di bonus mobii por cíamò 12 mëisc

Ala fin dl 2014 él gnü publiché la “lege de stabilité” tla Gazëta Ofiziala, Seria Generala n. 302, Suplemënt ordinar n. 87, di 27 de dezëmbër dl 2013. Al él gnü arlungé por cíamò 12 mèisc les alisiraziuns fiscales che reverda i intervènc de ressanamënt y de recualificaziun energetica, sciöche inçe la cumpra de mobii y aparac eletrics. Cun la medema lege àn inçe fat fora les detraziuns fiscales por i proscimi agn. De plü informaziuns é da ciafè sön www.centroconsumatori.it.

Prevenziun cuntra i bilanc familiars ”sot a zero”

Le codejel contabl online y le liber "Consumismo in tempo di crisi" dëida che che ô sparagné

Les scincundes da Nadè vëgn paiades cun la cherta de credit, les vacanzas da d'invern vëgn apostades sön internet adoran “scioldi eletronic” y i cunc y l'assicuraziun vëgn paià tres le cunt corënt. A chësta moda perdon saurì le control de cí che romagn sön le cunt, cun le prigo da spène de plü de cí che an podess! N control sigü dl budget pon ma avèi sce an scrî sò cí che an davagna y cí che an spënn. N control tresfora dl davagn y de cí che an spënn, sciöche inçe la previjiun de certes spëises é n bun stromënt por sconè le budget familiar. Chësta é la rajun cíodi che la Zentrala Sconanza di Consumadus à arjigné ca le “codejel contabl” online, cun chël che ara jarà, sce an le scrì fora sciöche al alda, da odèi te vigni momënt les finances, a na moda da ne cumprè nia cosses che an n'adora nia o an ne po nia se cumprè.

Le codejel „Consumismo in tempo di crisi – come risparmiare 5.000 euro all'anno“ tol ite 20 agn de esperiënza tl ciamp dla sconanza di consumadus, y pîta n stlafun de pici consëis che an po adorè vigni dé, y é da ciafè online sön ilmiolibro.it (verjiun sön papier cun spediziun), www.lafeltrinelli.it (verjiun sön papier y an po jì a la dô te botëga) o tla verjiun e-book sön Amazon.